

STORTINGET

Innst. 148 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Dokument 8:71 S (2019–2020)

Innstilling fra justiskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Petter Eide, Freddy André Øvstegård, Karin Andersen og Marius Meisfjord Jøsevold om sikring av politiresurser til arbeid med voldtekt og vold i nære relasjoner

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber regjeringen sikre en finansieringsmodell gjennom tildelingsbrevet til Politidirektoratet, hvor det sikres øremerking av midler til etterforskning av anmeldt familievold, voldtekt i nære relasjoner og seksualovergrep mot barn i nære relasjoner.
2. Stortinget ber regjeringen etablere et styringsverktøy i politiet som inkluderer bruk av måltall for politiets arbeid med vold i nære relasjoner.
3. Stortinget ber regjeringen etablere spesialiserte team ved hvert politidistrikt, som utelukkende arbeider med vold i nære relasjoner.
4. Stortinget ber regjeringen utvide kapasiteten for tilrettelagte avhør med etablering av flere barnehus.
5. Stortinget ber regjeringen sørge for at verktøyene PATRIARK og SARA er tilstrekkelig implementert i politidistriktene, at de faktisk er i bruk, og at politibetjentene har mottatt tilstrekkelig opplæring.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Martin Henriksen, lederen Lene Vågslid og Maria Aasen-Svensrud, fra Høyre, Ingunn Foss, Peter Frølich og Frida Melvær, fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen og Kjell-Børge Freiberg, fra Senterpartiet, Jan Bøhler og Jenny Klinge, og fra Sosialistisk Venstreparti, Petter Eide, viser til forslagene i Dokument 8:71 S (2019–2020) og støtter forslagsstillerne i at mishandling og vold i nære relasjoner er et stort problem, både for individet og for samfunnet.

Komiteen viser til at forslagene omhandler fem punkter der forslagsstillerne ber regjeringen sikre øremerking av midler til etterforskning av familievold, voldtekt, vold i nære relasjoner og seksuallovbrudd mot barn, etablere styringsverktøy i politiet som inkluderer måltall for politiets arbeid med vold i nære relasjoner, etablere spesialiserte team ved hvert politidistrikt som utelukkende skal arbeide med vold i nære relasjoner, utvide kapasiteten for tilrettelagte avhør og etablere flere barnehus og til sist sørge for at verktøyene SARA og PATRIARK blir tilstrekkelig implementert i politidistriktene.

Komiteen viser til representantforslaget for ytterligere informasjon om bakgrunnen for de ulike forslagene.

Komiteen merker seg at statsråden i sitt svarbrev til komiteen av 10. mars 2020 (vedlagt) er kjent med at politiets innsats mot seksuallovbrudd og vold i nære relasjoner har fått kritikk fra flere hold tidligere, men at det er verd å merke seg at dette arbeidet har blitt styrket og fått større oppmerksomhet både politisk og i politiet de senere årene. Komiteen merker seg videre at det i

denne sammenheng blir vist til antall saker som blir etterforsket og ført for retten, og en økt innsats i barnehusene. Komiteen ser frem til at en ny tverrdepartemental handlingsplan mot vold i nære relasjoner vil bli lagt frem om kort tid, og at denne er ment å bidra til å løfte innsatsen på dette viktige området. Komiteen viser for øvrig til Justis- og beredskapsdepartementets kommentarer til de ulike forslagene i samme brev.

Komiteen vil understreke at voldtekt og vold i nære relasjoner er svært alvorlig kriminalitet som utgjør et betydelig samfunns- og folkehelseproblem.

Komiteens medlemmer fra Høyre vil i denne sammenheng vise til både Granavolden-plattformen og tidligere plattformer i perioden, der det tydelig fremkommer at dette er prioriterte tema med høy oppmerksomhet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser videre til de tilbakemeldingene og vurderingene Justis- og beredskapsdepartementet har gitt i sitt svarbrev til komiteen vedrørende de ulike forslagene i saken, og støtter disse. Disse medlemmer merker seg at det i tilbakemeldingene fremkommer et betydelig fokus fra departementets side på disse alvorlige kriminalitetsområdene.

Disse medlemmer registrerer videre at det pågår flere initiativ for å gjennomgå og forbedre styringen av politiet og styrke arbeidet mot voldtekt og vold i nære relasjoner. Til dette viser disse medlemmer særlig til arbeidet med ny tverrdepartemental handlingsplan mot vold i nære relasjoner. Disse medlemmer vil fremheve at politiet er styrket betydelig de senere årene, og at det i forbindelse med innføringen av politireformen er opprettet egne fagmiljøer i alle politidistrikt med kompetente ansatte som arbeider dedikert med disse sakene. Disse medlemmer viser videre til at det i svarbrevet også fremkommer at Riksrevisjonen har igangsatt en forvaltningsrevisjon med mål om å vurdere om myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner samsvarer med Stortingets vedtak og forutsetninger for å avdekke overgrep, ivareta voldsutsatte og straffeforfølge overgrep som allerede har skjedd. Med bakgrunn i de prosesser som er igangsatt vedrørende voldtekt og vold i nære relasjoner, finner ikke disse medlemmer det hensiktsmessig å støtte de forslagene som er fremmet i denne saken.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter langt på vei intensjonene i forslagene 1–3 fra Sosialistisk Venstreparti. Disse medlemmer mener likevel at det viktigste grepet for å styrke politiets arbeid mot vold i nære relasjoner, voldtekt og seksuelle overgrep er å sørge for å styrke politiets driftsbudsjett, samt sørge for et påtaleløft slik disse medlemmer har foreslått i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet mener den største flaskehalsen i straffesakskjeden ligger hos påtalemyndigheten i politidistriktene, og at kapasitetsproblemene her fører til at tusenvis at ofre for kriminalitet står i uverdige køer og at kriminelle ender opp med strafferabatter. Disse medlemmer vil vise til disse medlemmers merknader i forbindelse med justisbudsjettet hvor dette utdypes nærmere. Disse medlemmer vil vise til at påtalemyndighetens budsjett må synliggjøres i en egen budsjettpost, slik at midlene sikres denne vesentlige delen av straffesakskjeden. Dette er å sikre en finansiering direkte til etterforskningssporet, slik en samlet justiskomite mente at det var behov for i budsjettinnstillingen for 2020.

Disse medlemmer vil være varsomme med å pålegge politiet nye måltall uten at dette sees i en større sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil vise til Arbeiderpartiets politikk for en tirlitsreform i staten, og vil på nåværende tidspunkt ikke støtte forslag om nye måltall før det er tatt en grundige gjennomgang av hele målstyringen i politiet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet vil vise til statsrådets svarbrev til forslag 3. Disse medlemmer vil vise til at det skal være et eget fagmiljø innenfor vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep i alle politidistrikt. Disse medlemmer mener det er en stor utfordring at regjeringen Solberg ikke har sørget for at politidistriktene har hatt nok ressurser til å drive sitt daglige arbeid samtidig som etaten står i en stor reform. Disse medlemmer vil videre vise til at samtlige politidistrikt har egne team/avsnitt/seksjoner med dedikert personell som etterforsker vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep.

Disse medlemmer ser frem til at regjeringen skal følge opp den varslede evalueringen av barnehusene som i sin tid ble opprettet av den rød-grønne regjeringen og justisminister Knut Storberget. Disse medlemmer mener det er svært viktig å sørge for god nok kapasitet ved barnehusene, og registrerer i statsrådets svarbrev at hovedutfordringen knyttet til tilrettelagte avhør nå gjelder kapasitet hos avhørere og avhørsledere i politidistriktene. Disse medlemmer mener det er regjeringens oppgave å sørge for å løse dette, og mener det er viktig at evalueringen som det vises til i svarbrevet, legges frem for Stortinget. Disse medlemmer vil ellers vise til at partiene er positive til å vurdere flere såkalte barnehus-satelitter.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at mishandling og vold i nære relasjoner er et stort problem, både for individet og for

samfunnet. Bruk av vold er ulovlig, og manglende beskyttelse fra staten representerer et brudd på grunnleggende menneskerettigheter. Vold i nære relasjoner rammer i hovedsak kvinner, i verste fall fører volden til drap. I nesten alle partnerdrapssaker har det vært forvarslar knyttet til vold som politiet kunne ha plukket opp.

Dette medlem viser til at politiet mottar et raskt økende antall saker om familievold og seksualovergrep mot barn i nære relasjoner. Riksadvokaten har i rundskriv pålagt politiet å prioritere slike saker samt gi slike saker forrang ved konkurranse om tid og kapasitet.

Dette medlem viser til at på området familievold har antall anmeldelser for mishandling i nære relasjoner vært jevnt stigende, på tross av handlingsplan og økte ressurser til politiet de siste årene, samtidig som politiets oppklaringsprosent ikke har økt. Denne svake responsen fra politiet rammer flere tusen familier i Norge hvert år. Dette kan tyde på at politiet ikke prioriterer slike saker like høyt som Riksadvokaten ber om. FNs kvinnekomité har også kritisert Norge i mange år for ikke å klare å beskytte kvinner mot vold og overgrep.

Dette medlem viser til at politiet mottar et raskt økende antall saker om familievold og seksualovergrep mot barn i nære relasjoner, noe den nye justis- og beredskapsministeren Monica Mæland påpeker i VG 1. februar 2020, når hun sier:

«Vi har ikke greid å avdekke og forebygge overgrep mot barn.»

Justis- og beredskapsminister Monica Mæland sier videre at det er en forsømmelse at overgrep ikke i større grad er avdekket og forhindret. På området familievold rapporterer politiet en gjennomsnittlig oppklaring på 28 pst. for andre tertial 2019. Denne svake responsen fra politiet rammer flere tusen familier i Norge hvert år.

Dette medlem viser til at et økt antall anmeldelser av mishandling i nære relasjoner. Mishandling i nære relasjoner innebærer et alvorlig samfunns- og folkehelseproblem. Dette er kriminalitet hvor det legges til grunn at det er store mørketall, og hvor politiet derfor ønsker å avdekke flere forhold. De fleste av de innrapporterte sakene til politiet innebærer kroppskrenkelser.

Dette medlem understreker at problemstillingen har vært kjent i mange år. I 2014 utarbeidet Justis- og beredskapsdepartementet en handlingsplan kalt «Et liv uten vold. Handlingsplan mot vold i nære relasjoner 2014–2017». Som en del av dette ble SARA (Spousal Assault Risk Assessment Guide) iverksatt for å beskytte bedre mot partnervold. I tillegg ble det iverksatt et prosjekt mot familievold på Stovner politistasjon i Oslo, Prosjekt November. Det er et prosjekt med bredt sammensatte faglige ressurser.

Dette medlem registrerer at komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til suksess fra den nye

handlingsplanen. Dette stemmer ikke. På tross av handlingsplan og økte ressurser til politiet de siste årene har antall anmeldelser for mishandling i nære relasjoner vært jevnt stigende, samtidig som politiets oppklaringsprosent ikke har økt nevneverdig.

Dette medlem viser til mishandling i nære relasjoner i politiets egen rapport om kriminalitet. For første halvår 2018 kommer det fram at antall anmeldelser per første tertial for mishandling i nære relasjoner, har økt med 23,9 pst. de siste fem årene. Den største økningen var fra 2014 til 2015, da antallet anmeldelser økte med 14,9 pst. I skrivende stund er ikke den endelige Strasak-rapporten for 2019 kommet, derfor benyttes tall fra 2018, men tendensen de siste årene gjør det sannsynlig at økningen i anmeldelser også gjelder for 2019. En stor del av økningen per første tertial fra 2014 til 2018 antas å være avdekking av mørketall som følge av økt oppmerksomhet omkring lovbruddene og er slik sett en ønsket utvikling.

Dette medlem er skuffet over Høyre og Venstres passive tilnærming til et alvorlig samfunnsproblem. Videre viser dette medlem til de svært lave oppklaringsstall Strasak-rapporten 2018 viser. Rapporten viser en svært lav oppklaringsprosent for mishandling i nære relasjoner, derimot noe bedre for anmeldte seksuallovbrudd mot barn. Bak gjennomsnittstallet for oppklaring av vold i nære relasjoner på 33 pst. skjuler det seg stor geografisk variasjon, fra Finnmark og Troms på henholdsvis 45 pst. og 50 pst. til saker som omhandler politidistrikt Sør-Øst på lave 16,5 pst. I Oslo, som har majoriteten av disse sakene, er oppklaringsprosenten 28,6 pst.

Dette medlem viser videre til at konsekvensene av en lav oppklaringsprosent i slike saker er svært alvorlige. Her er det snakk om personer som har gått til det svært alvorlige skritt å anmelde en person som vanligvis er i nær familierelasjon, for vold eller seksuallovbrudd. En slik anmeldelse, med påfølgende etterforskning, setter livet til familien på vent, noe som innebærer et betydelig traume for familien. Denne psykososiale belastningen medfører at familien i svakere grad kan opprettholde et normalt familieliv.

Dette medlem vil understreke at oppvekst- og læringsvilkår for barna som blir utsatt for dette, blir betydelig forringet. I tillegg er frykten og risikoen for nye overgrep til stede. For første og andre tertial 2019 ble 72 pst. av familievoldssakene ikke oppklart etter avsluttet etterforskning. I disse sakene vil anmelder vanligvis motta et standardisert brev fra politiet om at saken er henlagt. En formell beskjed om henleggelse innebærer ikke at det ikke foregår mishandling eller andre problemer i en slik familie, men den kan derimot påføre familien ytterligere traumer.

Dette medlem viser til at politiet og advokater har rapportert om at saker angående vold og overgrep i nære relasjoner kan bli liggende i ett, to eller opptil tre

år. Hvis sakene i tillegg blir henlagt uten videre forklaring, kan sterkt traumatiserte ofre oppleve at de ikke blir tatt på alvor, og miste tilliten til politiet.

Dette medlem ønsker å kommentere forslagene nærmere. Særlig er det viktig at vi nå støtter å øremerke midler til politiet. Politiets kapasitet og prioritering av vold i nære relasjoner, inkludert saker som gjelder barn, er langt fra tilfredsstillende. Dette rammer flere tusen enkeltindivider årlig. Øremerking av midler vil sikre at politidistriktene og politistasjonene får allokert nødvendige midler til dette formålet, som ikke kan brukes til noe annet.

Dette medlem vil understreke at innføring av politisk bestemte styringsverktøy som bruk av konkret internrapportering og måltall, noen ganger brukes for å sikre en ønsket prioritering av politiets arbeid, blant annet på måling av politiets arbeid med retur av asylsøkere. Dessverre har kapasiteten og oppklaringsprosenten i saker knyttet til familievold sviktet, og det er derfor nødvendig å innføre sterkere styringsverktøy som blant annet måltall.

Dette medlem viser til at vi kan komme langt på vei med å snu disse tallene i en riktig retning gjennom spesialiserte team, på lik linje med hatkriminalitet i hvert enkelt politidistrikt. Politiets kapasitet og prioritering av vold i nære relasjoner, inkludert saker som gjelder barn, er langt fra tilfredsstillende. Derfor er en viss grad av instruks for detaljorganisering nødvendig. For å sikre kvaliteten i dette arbeidet foreslås det derfor også spesialiserte team i hvert enkelt politidistrikt til å arbeide med dette. Egne spesialiserte team vil være nødvendig for å sikre en ønsket prioritering og kvalitet i håndteringen av slike saker.

Dette medlem ønsker videre å rose Statens Barnehus, som er et tilbud til barn og ungdom som kan ha vært utsatt for, eller vært vitne til, vold eller seksuelle overgrep der det foreligger en politianmeldelse. På barnehusene foretas det tilrettelagte avhør av barn eller ungdom i forbindelse med anmeldelsen. Tilrettelagte avhør krever svært mye kapasitet, noe som fører til at saker kan bli liggende lenge. I tillegg tapper barnehusene kapasitet fra dem i politiet som driver annen etterforskning av vold i nære relasjoner og voldtekt. Forslagsstillerne foreslår derfor en utvidelse av ordningen med barnehus, men uten at ressursene tappes fra annen virksomhet i politiet.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre en finansieringsmodell gjennom tildelingsbrevet til Politidirektoratet, hvor det sikres øremerking av midler til etterforskning av anmeldt familievold, voldtekt i nære relasjoner og seksualovergrep mot barn i nære relasjoner.»

«Stortinget ber regjeringen etablere et styringsverktøy i politiet som inkluderer bruk av måltall for politiets arbeid med vold i nære relasjoner.»

«Stortinget ber regjeringen etablere spesialiserte team ved hvert politidistrikt, som utelukkende arbeider med vold i nære relasjoner.»

«Stortinget ber regjeringen utvide kapasiteten for tilrettelagte avhør med etablering av flere barnehus.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at verktøyene PATRIARK og SARA er tilstrekkelig implementert i politidistriktene, at de faktisk er i bruk, og at politibetjentene har mottatt tilstrekkelig opplæring.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sikre en finansieringsmodell gjennom tildelingsbrevet til Politidirektoratet, hvor det sikres øremerking av midler til etterforskning av anmeldt familievold, voldtekt i nære relasjoner og seksualovergrep mot barn i nære relasjoner.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen etablere et styringsverktøy i politiet som inkluderer bruk av måltall for politiets arbeid med vold i nære relasjoner.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen etablere spesialiserte team ved hvert politidistrikt, som utelukkende arbeider med vold i nære relasjoner.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utvide kapasiteten for tilrettelagte avhør med etablering av flere barnehus.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen sørge for at verktøyene PATRIARK og SARA er tilstrekkelig implementert i politidistriktene, at de faktisk er i bruk, og at politibetjentene har mottatt tilstrekkelig opplæring.

Oslo, i justiskomiteen, den 10. desember 2020

Lene Vågslid

leder

Frida Melvær

ordfører

**DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT**

Justis- og beredskapsministeren

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
20/1024 - HELO

Dato
10.03.2020

Representantforslag Dok. 8:71 S (2019-2020) om sikring av politiresurser til arbeid med voldtekt og vold i nære relasjoner

Jeg viser til brev datert 25.2.2020, der Justiskomiteen ber om uttalelse i forbindelse med representantforslag om sikring av politiresurser til arbeid med voldtekt og vold i nære relasjoner.

Politiets innsats mot seksuallovbrudd og vold i nære relasjoner har tidligere fått kritikk fra mange hold. Selv om mye gjenstår, synes jeg det er verdt å merke seg hvordan dette arbeidet er blitt styrket og har fått større oppmerksomhet både politisk og innad i politiet de senere årene. Dette ser vi både i form av antall saker som etterforskes og føres for retten, og vi ser det i form av en større innsats gjennom barnehusene. For øvrig vil en ny tverrdepartemental handlingsplan mot vold i nære relasjoner, med en egen del om vold og overgrep i samiske områder vil bli lagt frem i 2020, og bidra til å løfte innsatsen ytterligere i årene som kommer.

Forslaget består av fem punkter, og i det følgende gir jeg min uttalelse til hvert enkelt av dem.

- 1. Stortinget ber regjeringen sikre en finansieringsmodell gjennom tildelingsbrevet til Politidirektoratet, hvor det sikres øremerking av midler til etterforskning av anmeldt familievold, voldtekt i nære relasjoner og seksualovergrep mot barn i nære relasjoner.**

Departementet formulerer mål og er oppdragsgiver innenfor rammen av Stortingets

vedtak og forutsetninger.. Politiet skal innenfor disponible ressursrammer og med hjelp av virkemidlene de har til disposisjon, realisere de mål og nå de resultatkrav som er fastsatt.

Mål- og resultatstyring er et sentralt prinsipp i etatsstyringen. Økonomiregelverket i staten legger opp til at virksomheten skal ha stor frihet til selv å velge hvordan målene realiseres. I dette ligger det en forutsetning om at fordelingen av ansvar og myndighet må stå i riktig forhold til hverandre, slik at virksomheten både har reell myndighet til og reelt ansvar for å kunne nå fastsatte mål.

Jeg ønsker i minst mulig grad å øremerke midler til politiet. Jeg har stor tro på at politiet selv er nærmest til å vurdere hvordan tildelte ressurser kan utnyttes best mulig. Øremerking binder opp ressurser på en måte som er uheldig, blant annet fordi kriminalitetsbildet endrer seg over tid, og kan variere fra distrikt til distrikt. For å møte skiftende behov er det viktig at politiet har muligheten til å styre ressursene slik de mener best vil ivareta helheten i samfunnsoppdraget. Kriminalitetsutfordringene har endret seg mye de senere årene, og det er viktig at politimesterne har fleksibilitet og mulighet til å prioritere ressursene dit behovet til enhver tid er størst. Utfordringer og behov varierer også mellom distriktene. Øremerkinger binder opp ressurser og fratarr politimesterne nødvendig handlingsrom.

2. Stortinget ber regjeringen etablere et styringsverktøy i politiet som inkluderer bruk av måltall for politiets arbeid med vold i nære relasjoner.

Det pågår et kontinuerlig forbedringsarbeid når det gjelder etatsstyringen av Politidirektoratet, og departementet har god dialog med Politidirektoratet og Riksadvokaten med sikte på bedre og mer treffende mål og styringsparametere for å måle politiets innsats. Ambisjonen er å finne styringsparametere som samlet sett er best egnet til å vurdere måloppnåelse. Ofte vil det være en kombinasjon av kvantitative og kvalitative styringsparametere.

I årets tildelingsbrev er det stilt krav til politiets arbeid med vold i nære relasjoner, både under målet om å redusere kriminalitet gjennom effektiv forebygging og under målet om effektiv straffesaksbehandling med høy kvalitet. Politiet blir målt på saksbehandlingstid og oppklaringsprosent for alvorlig integritetskrenkende kriminalitet. Voldtektssaker inngår i denne kategorien. Når det gjelder politiets arbeid med å forebygge vold og seksuallovbrudd, er Politidirektoratet bedt om å gi en kvalitativ vurdering av det forebyggende arbeidet og effekten av arbeidet med forebygging og bekjempelse av vold og overgrep mot barn og mishandling i nære relasjoner.

Departementet vil fremover vurdere om og eventuelt hvordan måltall kan benyttes i tillegg til den kvalitative rapporteringen.

3. Stortinget ber regjeringen etablere spesialiserte team ved hvert politidistrikt, som utelukkende arbeider med vold i nære relasjoner

I Justis- og beredskapsdepartementets oppdragsbrev til Politidirektoratet om gjennomføring av politireformen og intern organisering av de nye politidistriktene, er det presisert at det skal være egne fagmiljøer for kriminalitetsbekjempelse innenfor økonomisk kriminalitet, menneskehandel, vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep i alle politidistrikter. Dette er i tråd med Stortingets vedtak i forbindelse med behandlingen av Prop. 61 LS (2014–2015) om politireformen, der regjeringen bes om å sikre at det er egne og sterke fagmiljøer på disse områdene.

Vold i nære relasjoner er et kriminalitetsområde som er høyt prioritert i politidistriktene. Dette fremgår som nevnt over av tildelingsbrevet til Politidirektoratet for 2020 og det kommer også tydelig til uttrykk i Riksadvokatens Rundskriv nr. 1/2020 punkt V, der prioritering ved iverksettelse og gjennomføring av etterforskning er omhandlet.

Politidirektoratet opplyser om at samtlige politidistrikt har egne team/avsnitt/seksjoner med dedikert personell som etterforsker vold og seksuelle overgrep. Som ledd i politireformen er det igangsatt flere kompetansehevende tiltak som bidrar til bedre kvalitet i etterforskningen. Generelt har det vært satset mye på en mer kunnskapsbasert tilnærming, for eksempel innenfor seksuallovbrudd.

4. Stortinget ber regjeringen utvide kapasiteten for tilrettelagte avhør med etablering av flere barnehus.

Innsatsen gjennom barnehusene er styrket betraktelig de senere årene, både i antall ansatte og antall saker. Det er nå til sammen elleve barnehus i Norge samt tre underavdelinger i henholdsvis Kirkenes, Mosjøen og Førde.

Statens barnehus er en helt sentral del av den samlede innsatsen for å forebygge og bekjempe vold og overgrep mot barn og voksne med psykisk utviklingshemming. De senere årene har det kommet ønsker om å etablere egne barnehus eller underavdelinger/satellitter flere steder i landet. Både kortere reisevei for barna og kapasitetsutfordringer i barnehusene har vært argumenter for etablering av nye enheter.

En oversikt fra Politidirektoratet viser imidlertid at hovedutfordringen når det gjelder tilrettelagte avhør hovedsakelig er knyttet til kapasitet hos avhørere og avhørsledere i politidistriktene. Etablering av nye barnehus vil derfor i liten grad svare på denne utfordringen.

Jeg kan ellers opplyse om at velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet på oppdrag fra Politidirektoratet er i gang med en større evaluering av barnehusene. Spørsmål knyttet til utfordringsbildet i politidistriktene vil være ett av flere temaer som vil bli berørt i evalueringen.

- 5. Stortinget ber regjeringen sørge for at verktøyene PATRIARK og SARA er tilstrekkelig implementert i politidistriktene, at de faktisk er i bruk, og at politibetjentene har mottatt tilstrekkelig opplæring.**

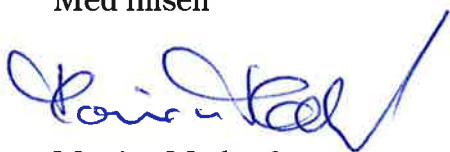
Risikovurderingsverktøyet SARA (Spousal Assault Risk Assessment Guide) er en sjekkliste som politiet skal benytte innen samtlige saker om partnervold. I saker om æresrelatert vold benyttes risikovurderingsverktøyet Patriark.

Politidirektoratet stiller krav om at politidistriktene skal foreta risikovurdering i samtlige partnervoldssaker. I flere distrikter er risikovurderingsverktøyene SARA og Patriark godt implementert, mens det i andre fortsatt jobbes med implementeringen. Politidirektoratet følger distriktene tett på dette feltet, med særlig fokus på de distriktene der verktøyene ennå ikke fungerer optimalt. I tråd med prinsippene om god styring vil det ikke være riktig av departementet å styre politiet på hvilke verktøy de skal bruke i sin oppgaveløsning. Regjeringen skal imidlertid være tydelig på hvilke mål som forventes oppnådd.

Avslutningsvis kan jeg informere om at det pågår flere initiativ for å gjennomgå og forbedre styringen av politiet og styrke arbeidet med voldtekt og vold i nære relasjoner. Regjeringen vil blant annet utarbeide en ny tverrdepartemental handlingsplan mot vold i nære relasjoner, med en egen del om vold og overgrep i samiske områder.

Riksrevisjonen har dessuten nylig igangsatt en forvaltningsrevisjon med mål om å vurdere om myndighetenes innsats mot vold i nære relasjoner er i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger om å avdekke overgrep, ivareta voldsutsatte og straffeforfølge overgrep som allerede har skjedd.

Med hilsen

Monica Mæland

